

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četletno . . . K 6.80
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 276.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 2. decembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Nekoliko opomb k socialnemu zavarovanju.

III.

Načelo obveznega zavarovanja delavcev na Nemškem se je rodilo v dobi različnih represalij proti delavcem, kot spopolnitev postave proti „nevarnim“ težnjam socialne demokracije, od katere se je pričakovalo, da uniči v nekaj letih narod in državo. No, ti strahovi se niso uresničili; nasprotno, iz revolucionarne in anarhistične socialne demokracije se je razvila prav solidna meščanska stranka, ki se razlikuje od drugih v glavnem po tem, da je rdeča in da rada veliko zabavlja. Schmoel pravi v 4. zvezku ročnega slovarja o državnih znanostih, da imajo zakoni bolniškega, starostnega in invaliditetnega zavarovanja iste naloge, ki so jih poprej imele delavske strokovne organizacije; te naloge je prevzela s socialnim zavarovanjem v Nemčiji država in so torej strokovna društva nepotrebna. Kaj čuda, da so smatrali delavci, socialistični kakor nesocialistični, naznanilo socialnega zavarovanja v cesarjevem programu z l. 1881 le kot spopolnitev protidelavskih zakonov, kot vabo, da bi se lažje navadili biča, kot sredstvo izoženja autonomije pri zastopstvu svojih interesov in novo oviro za razvoj organizatoričnega delovanja med delavci. Tako si moremo razlagati dolgoletno neprijateljstvo nemških delavcev in njihovega političnega zastopstva v državnem zboru proti zakonom o socialnem zavarovanju, nasprotstvo, ki je tujcu skoro nerazumljivo, a ki se je obračalo bolj proti principu ko proti vsebini. Danes je seveda to nasprotstvo že zdavnej zginilo — konstatirati pa je tudi treba, da Bismarck ni dosegel z upeljavo socialnega zavarovanja svojega namena.

Pri nas na Avstrijskem smo doživeli prvi načrt o „reformi in razširjenju socialnega zavarovanja“ v Koerberjevi eri, takrat, ko je hotel ta mož pomiriti divje valovje obstrukcije z velikopotezno prometno, gospodarsko in socialno politiko. Komaj se je pojavil ta načrt, se je začela velika agitacija delavstva za njegovo uresničenje. Boj za njega je bil tako obsežen in velikanski kakor boj za uvedbo splošne in enake volilne pravice, s katerim se je bil paralelno, na vseh delavskih shodih se ga je kritiziralo in razpravljalo o njem; moramo objektivno mirno priznati na tem polju velike zasluge socialnodemokratični stranki. V naših naprednih in klerikalnih meščanskih strankah se je v tem oziru zelo lahkomisljeno postopalo; obljubljalo se je starostno in invaliditetno zavarovanje kar vsem povprek, delavcem in samostojnim, ne da bi kedo resno mislil na tehnično in finančno stran. Tako se je zgodilo, da je doživela klerikalna stranka glede tega vprašanja pri svojih kmečkih volilcih popoln fijasko, katerega je na neprimeren način izbrala narodno-napredna stranka na Kranjskem; štaj. napredna stranka

se je postavila odločno na stališče zavarovanja, odobrila isto glede delavcev, le glede kmetov je izrekla svoje pomisleke. Prav instruktivno knjižico dr. Kreka se je prezrlo, le v „Narodnem Dnevniku“ se je pogostejše o tem prevažnem vprašanju razpravljalo. Zadnji čas pa je zahteva po socialnem zavarovanju na Slovenskem sploh utihnila. — Pa k stvari! Jeden zadnjih činov bivšega Beckovega ministerstva je bila predloga zakonskega načrta o socialnem zavarovanju. Predloga kaže, da je vlada vpoštevala marsikateri dober migljaj, kateri se je sprožil na delavskih shodih in v časopisju. Vzbudila pa je tudi veliko razočaranje, zlasti pri socialistično mislečem delavstvu: saj se je lotila samo uprave bolniških blagaj, ki so nekak nollie me tangere socialnodemokratične stranke. O stališču slovenskega delavstva k tej stvari bi se dalo govoriti; na vsak način bi bilo obžalovanja vredno, ako bi se s strankarskimi zahtevami jednega dela delavcev stvar zavlekla. Ta točka pa bo gotovo pravo Parisovo jabelko — to je že pokazalo kršč. socialno in socialistično časopisje, zato ne bo odveč o njej posebej govoriti.

Božičnice na slovenskih šolah. Družba sv. Cirila in Metoda. — Narodna obramba.

K velikemu narodnemu davku, ki narašča zlasti po naših mestih vedno bolj — se pridružuje v vedno večji meri tudi potreba oskrbe revnih slovenskih otrok za zimski čas. Dvojni namen imajo te „božičnice“ — ali kakor že imenujemo odpomoč najhujši bedi in revščini in omogočenje rednega pohajanja šole tudi najubožnejšim otrokom. — Poleg tega človekoljubnega namena pa naj služijo slovenske božičnice tudi naši narodni vzgoji, da se s prijateljsko besedo in z dejanjem odvrta slovenske stariše, da ne izdajajo in prodajajo svojih slovenskih otrok v tuje nemške šole. Vso skrb je treba posvečati tej drugi nalogi zlasti v krajih, kjer imamo „schulvereinske“ šole, kjer ponuja nasprotnik vse, samo da bi preslepil stariše in javnost in nam iztrgal čimnajeveč slovenske dece iz domačih slovenskih šol.

Najmanj 40 takih krajev je na Štajerskem, kjer vršijo te božičnice poleg človekoljubnega namena tudi življenjsko važno narodno dolžnost, v vseh teh krajih se borimo za obrambo slovenskega otroka. Na neštete tisoče slovenskih otrok samo na Štajerskem, ki nimajo slovenskih šol še pri tem nič ne mislimo — in le pomalem in redkokje se nam posreči s skromnimi sredstvi, katere zbira Družba sv. Cirila in Metoda po vsem Slovenskem, da postavimo kako lastno slovensko šolo. Nemštvo prodira z vso silo. „Schulverein“ ustanavlja nemške šole po Slovenskem, „Südmärka“ pa nakupuje slovensko posest in naseljuje Nemce, podpira nemškutarje in izpodriva slovenske ljudi.

Naš odpor in naša obramba sta še vedno preslaba. Preveč je pri nas še spečih krajev, preveč mrtve inteligence, ki še niso vstopili v vrsto naše narodne — obrambe — v organizacijo Ciril-Metodove družbe.

Iz nešteti krajev prihajajo vedno nove prošnje na našo Družbo za pomoč in podporo — umevno je, da Družba ne more vsem ustreči, zlasti ne prošnjam za božičnice, za katere bi se pač naj posebej nabiralo in izredno prispevalo v dotičnih krajih in slovenski soseščini. Ciril-Metodove podružnice pa zopet naj gledajo in stremijo, da delajo kar najuspešnejše in neprenehoma za okrepitev centralne Družbine blagajne, da bo mogla naša slovenska šolska družba izvrševati korak za korakom velike svoje naloge, ki jih stavi na Družbo celoten narodni položaj, in ki jih Družba na podlagi celotnega natančnega pregleda in vestnih informacij tudi uspešno vrši.

Obrambno delo Ciril - Metodove družbe je danes tako razsežno in objednem tako pregledno za vsakogar, kdor se za to delo zanima, da pač že lahko odpadejo krivične in neumestne pritožbe, da se pošiljajo v Ljubljano stotaki, katere potem Družba pošilja v kraje, ki niso narodno ogroženi in potrebni. Bilo bi to morda nekaj deloma razumljivo v početkih družbinega razvoja, ko še nismo imeli tako popolne in jasne slike narodnostnega stanja kakor danes. Sedaj ima vsak priliko se o tem informirati, in dolžnost vsakega Slovenca je, da se za obrambno delo zanima in spoznava pomen naše obrambne organizacije. In tu čaka ravno naše krajevne obrambne organizacije, Ciril-Metodove podružnice po mestih, trgih kakor po vaseh še mnogo neizvršenega dela — da bodo širile pravo razumevanje trdne organizacije in njenega delovanja in vstvarjale s tem vedno novo, vedno krepkejše podružnično življenje.

Ivan Prekoršek.

Politična kronika.

d Državni zbor. Včeraj se je nadaljevala razprava o nujnih predlogih glede manjšinskih šol. Naval govornikov je bil zelo velik, zlasti zastopnikov manjših narodov. V imenu Slovencev sta govorila posl. Benkovič, ki je ostro šibal neznosne šolske razmere na Sp. Štajerskem in opisal tudi avstrijski škandal glede okoliške šole v Celju, ter posl. Rybář, ki je znova stavil šolske zahteve tržaških in primorskih Slovencev. Izmed ostalih govornikov je omeniti prof. Glombinjskega, ki je izjavil, da bode Poljsko kolo glasovalo proti nujnim predlogom o manjšinskem šolstvu, ker zastopa (seveda z ozirom na Rusine) stališče, da je po ustavi prepuščeno sklepati deželni zborom o šolstvu. Stvar vobče po mnenju Poljakov ni nujna . . . Posl. Drtina je ostro napadal naučnega ministra zaradi njegovega neodločnega in nedoločnega stališča

k manjšinskem šolskem vprašanju. De bata se danes nadaljuje. — Volitev odseka za nacionalne zadeve se še vedno ni mogla izvršiti, ker še posamezne stranke niso imenovalе svojih kandidatov. — V parlamentu je tudi že Hofrichterjev proces. Posl. Mühlwert in tt. so namreč interpelirali ministra za dež. brambo, v kakem stadiju se nahajajo razprave za novi vojaški kazenski red? Sedanja „teorija treh duš v jednem telesu“, ko je stotnik auditor istočasno tožitelj, sodnik in zagovornik, se mora odpraviti, ker je že več ko zastarela.

d Sklep „Slovanske jednote“. Parlamentarna komisija Slovanske jednote je sklenila včeraj s 13 proti 3 glasom sledeči komunike: Slovanska jednota se je posvetovala o svojem taktičnem stališču napram proračunskemu provizoriju in napravila konečne sklepe, na temelju katerih se je sklenilo pripustiti obravnavo o začasnem proračunu, da se da Poljskemu kolu za njegove akcije dovolj prostora. Korespondenca „Centrum“ komentira ta komunike sledeče: Sklep, da se pripusti obravnava o proračunu, se nanaša de facto le na prvo čitanje proračuna. Slovanska jednota si obljublja na temelju Glombinjskega predlogov spremembo v parlamentarnih in vladnih razmerah. Predloge Poljskega kola je Slovanska jednota (pred svojim zgoraj omenjenim sklepom) sprejela, ker se pričakuje, da bode vlada še pred glasovanjem v proračunskem odseku popustila in stališče Slov. jednote honorirala. Izjave Poljskega kola, katere se pričakuje po prvem čitanju, bodo izhod za prerogovanje parlamentarnih in političnih razmer in se bodo koncentrirale na prerosnovo ministerstva, ker manjka zanesljiva vladna večina. Zahteve Slov. jednote se morajo pa spolniti pred drugim čitanjem proračuna. — Nemški nacionalci pravijo, da je to začetek od Bienertovega konca.

Drobne politične novice.

d Češka službena prisega „Den“ poroča, da je bilo vsled intervencije čeških poslancev v železniškem ministerstvu dovoljeno, da bodo lahko češki uslužbenci drž. železnic vbodoče polagali službeno prisego v češkem jeziku. Proti uradniku Douši, ki je prišel v disciplinarno preiskavo, ker ni hotel prisegati nemški, se je disciplinarno postopanje ustavilo.

Krvavi knjaz Nikola. Poročali smo svoječasno v daljšem članku, kako je Nikola s svojo kamarilo uprizoril novo veleizdajniško in zarotniško pravdo v Črnigori. „Pester Lloyd“ se brzojavlja včeraj iz Cetinja, da se je izrekla tudi že sodba: 7 „vodjev“ je bilo obsojenih na smrt in že ustreljenih, dva sta našla, nad 50 obtožencev pa je obsojenih k ječi od 15 do 20 let. Taka je pravica v Črnigori pod sedanjim nazadnjaškim režimom.

d 14. dec. sklicani deželni zbori? Iz Dunaja in Lvova poročajo,

da bodo v slučaju ugodne rešitve krize v parlamentu že 14. decembra sklicani nekateri deželni zbori.

Kralj Peter v Petrogradu iz Belegrada poročajo, da je dobil kralj Peter vabilo, naj obišče carja v Petrogradu.

d Socijalisti v pruskem dež. zboru. V 5. 6. in 7. kmečkem volilnem okraju so bili pri nadomestnih volitvah izvoljeni v pruski dež. zbor socijalisti.

d Nazadnjaški češki deželni šolski svet. Češki deželni šolski svet je sklenil z vsemi proti 3 glasom prepovedati srednješolcem obisk „protiverskih“ predavanj. Gre tu za Macharjeva predavanja.

Odnevna kronika.

o Prva dražba aeroplana. Prvo-krat se je zgodilo, da so v Londonu monoplan angleške konstrukcije licitirali. Kupec ga je dobil za 50 funtov šterlingov.

o Analfabeti na Hrvaškem naraščajo! Najlepši dokaz, kako madžarski imperializem vrši svojo kulturno misijo med narodi, ki jih stiska v svojih kreppljih. Ljudsko šolstvo na Hrvaškem je popolnoma nedostavno in od madžarsko-vladnega režima izboljšanja pač ni pričakovati. Časopisje in posamezne politične stranke sicer že dolgo razpravljajo in razmišljajo o tem, kako pomoči ljudstvu na višjo kulturno stopnjo, a kaj temeljitega se še ni ukrenilo.

o 15 let staro dekle, ki sluti vodo. Na Benečanskem je neka Augusta Casagrande, ki ima to lastnost, da ve z gotovostjo povedati, kje se pod zemljo nahaja voda. Dekle je še le 15 let staro in baje zelo lepo. V navzočnosti večih ljudi je že našla 800 podzemskih virov s pomočjo šibe-bajalice, pri tem pa je bila vedno zelo razburjena, telo jej je sjalo, žila jej je burno bila in trdila je, da jej je vedno strašno vroče. Po svojem „delu“ pa je postala vedno zelo utrujena. To je pojav svoje vrste, dasi se večkrat ponavljajo enake osebe.

o Trgovina z dekleti v Sarajevu mora biti zelo živahna. Zasebniki so našli, da je bilo v zadnji dobi v Sarajevu prodanih več kot 50 mladih deklet, med temi tudi nekaj muslimank. Za brezvestne agente se še pa ne ve.

o Strašno nesrečo bi bil lahko napravil neki vlak na Rumunskem, ko bi kurjač na lokomotivi ne bil ostal tako pri zavesti. Sredi proge je namreč zadela kap strojevodjo in vlak je brzel s strašno naglico naprej. Kdo ve, kaj bi še bil vse storil, da ni skočil kurjač s svojega mesta in vlak na sredi proge ustavil.

o Smrt v ilovni jami. Blizu Satoralja-Ujhely so kopale ženske ilovico za opeko, kar se naenkrat utrga plast in zakoplje tri od njih. Ljudje, ki so bili blizu, so pač hoteli pomagati, a rešili so le eno na pol živo, ki pa najbrže tudi ne bo okrevala. Drugi dve ste pa bili mrtvi.

o Samostan so zavzeli Kurdi. Berlinska „Morgenpost“ poroča, da so divje kurdske čete napadle armenski samostan Čungus in ga izvojevale. Menihi so se branili, a so slednjič podlegli in Kurdi so jih 25 poklali.

o Slaboumneža so obsodili. Vojno sodišče v Gießen je obsodilo rezervista Kreutzta v petnajstletno težko ječo, 10 let na izgubo časti in izključenje iz armade, ker je dne 9. septembra na manevru zabodel nekega seržana v prsi in zaklal zavratno feldvebla Sebusa. Zdravniki so izrekli, da Kreutz ni normalen, a sodišče mu je vendar priznalo najvišjo kazen.

o Princesinja v konkurzu. Belgijska princesinja Lujza, ki biva v Budimpešti, bi bila morala rešiti menico na 20.000 K, česar pa ni mogla storiti. Ko ji tudi niso mogli nič zarubiti, ker je že bilo vse zarubljeno, jej je sedaj upnik na onih 20.000 K obljubil konkurz. Ne ve se še, kako bo odločilo sodišče.

o Skladatelj pater Hartmann — španski vitez. Španski kralj Alfonz je imenoval franciškankega patra Hartmanna za viteza kraljevega reda Izabele Katoliške. Skladatelj pater Hartmann je namreč poklonil svoj oratorij

„Sedem zadnjih Kristusovih besed na križu“ španskemu kralju Alfonzu XIII.

o Kaj pa je to? Uradniki na Ruskopolskem so dobili cirkularen poziv, da takoj jave, kam žele biti v slučaju vojne prestavljeni. Pravi se, da morajo biti vsak čas pripravljeni, da v 24 urah zapustijo Ruskopolsko.

o Proti divjim zakonom Sarajevu hoče baje nastopiti policija. Nemoralne svobodne zveze so se doli silno razširile in policija bo morala poseči predvsem v jako visoko stoječa gnezda — saj riba pri glavi smrdi! Samo če bo imela korajže za to!

o Otok Caprera, ki je bil last Garibaldijeva, je sedaj vlada vzela njegovi rodovini. Protesti niso nič pomagali.

o Zanimive politične pravde na Dunaju. Proces poslancev hrv.-srbske koalicije proti vseučiliškemu profesorju dr. Eriedjungu, ker jim je le-ta v listu „N. F. Presse“ očitil, da so podkupljeni od srbske vlade, se prične dne 9. decembra pred dunajskimi porotniki in bo trajal do 18. decembra. Temu procesu bosta sledili še dve polit. pravdi, v katerih nastopi kot tožitelj vohun Nastić, znan kot kronski svdok v zagrebškem „veleizdajniškem“ procesu. Nastić toži radi razžaljenja časti odvetnika dr. Hofmokla in hrv. akademika Mandiča, ker sta ga obdolžila, da ima homoseksualna nagnenja.

Štajerske novice.

a „Legijonarji“ v Celju. „Celjsko pevsko društvo“ se je odločilo, da začne spet prirejati redne gledališke predstave. Njih vrsto je otvorilo z igro „Vražja misel“, kot drugo predstavo pa priredi na splošno željo izvirno narodno igro s petjem „Legijonarji“. Igra se je v Celju pred leti že igrala, in je dosegla nepričakovan uspeh. Saj je že dejanje samo velezanimivo — vrši se v času Napoleonovih vojsk deloma v Celju, deloma na italijanskih bojiščih. Na odru vidimo zbirati se prostovoljce, legijonarje, ki hočejo pomagati domovini v skrajni sili, vidimo jih jemati slovo in odkorakati na Laško. Srečamo jih spet na italijanskih bojiščih, v taboru, v bitki med žvenketom orožja, in nazadnje jih vidimo zopet vračati se v domovino. In sredi tega pestrega življenja se odigra pred očmi pretresljiva žaloigra Ferdinanda in Lavre. — V ospredje pa stopa tudi znamenita prikazen krojača — legijonarja Boštjana Ježa, ki s svojim humorjem oživlja celo igro. Boštjan Jež — v rokah našega Rafka Salmiča — je pravzaprav središče igre. — Pa tudi ostale vloge so v rokah prvih močij našega gledališča. — Pevske točke, — katerih je lepo število — je uglasbil slovenski skladatelj Viktor Parma. — Izvajanje godbenih točk pa je prevzel sl. celjski salonski orkester pod umetniškim vodstvom skladatelja dr. Jos. Ipavica. „Celjsko pevsko društvo“ je storilo vse, da nudi občinstvu res umetniški užitek. Upravičeno tedaj pričakuje mnogobrojne udeležbe.

a Miklavžev večer v Mariboru. V „Narodnem domu“ se bode 5. grudna t. l. točno ob 7. uri zvečer dvignilo zagrinjalo slovenskega gledališča in zrli bomo čarobno igro „Snegulčico“ v vsi krasoti in mičnosti. Prvikrat jo bomo videli na našem odru v oni zanimivi bujno-pravljici obliki, ki tako rada razvema srca naše dece, ki je razvnela tudi nas, in potem, ko bo uboga kraljčina „Snegulčica“ rešena vseh nevarnosti, ki jih je pripravljala hudobna kraljica-mačeha, pa se bo zagrinjalo dvignilo vnovič in — prišel bode naš slovenski Miklavž, s sijajnim spremstvom mičnih angeljev. Daleč proč bodo seveda prežali hudobci in parklji, renegati in Belcebubi in druga peklenska svojad z žarečimi očmi in kadečimi ustmi, čakaje, da bi koga požrli. . . In jelo se bode razdeljevati darila, kakor je kdo zaslužil. . . Vsako

leto je bil Miklavžev večer zanimiv in krasen, a letošnji bo presegal vse dosedanje. „Dramatično društvo“ nas hoče prav gotovo iznenaditi in pripraviti i nam i našim malim kaj vesel in prijeten večer, zato noče izdati vsega, češ, pridite in si oglejte 5. grudna. In pisec teh vrst bo šel prav gotovo, šel bo nalašč zato, ker se mu je zabranilo, da bi si ogledal vse zanimive in dalekosežne priprave. Bojijo se namreč, da bi vam ne izdal prezgodaj vsega. Zato bo pa šel prav nalašč na Miklavžev večer si ogledat. Pa Vi tudi, kaj ne?! . . .

a Narodna zveza je sklenila na svojem posvetovanju, da samo v takem slučaju glasuje za gladko rešitev začasnega proračuna, ako bar. Bienert vnaprej obvezno izjavi, da dobe Jugoslovani pri rekonstrukciji kabineta resornega ministra, ne samo ministra rojaka.

a Na drž. ljudskih in meščanskih šolah so začeli včeraj šolski zdravniki svoje poslovanje. Šolski zdravnik mora šolarje v 1. letu natančno preiskati in to preiskavo v 3., 5. in 8. šolskem letu ponoviti; vsak mesec mora imeti vsaj jedno ordinacijsko uro v šoli. Starišem daje na temelju svoje preiskave nasvete ni pa primoran prevzeti zdravljenja na domu. Vrh tega sodeluje šolski zdravnik pri sestavi učnega načrta in nadzoruje šolsko poslopje in njegove naprave v zdravstvenem oziru.

a Millar Costa-Cuhn se torej menda vendar preseli s svojim smradom iz Celja in bo začel v doglednem času osrečevati Spodnje-Hudinjčane. Za 18. t. m. so povabljeni vsi sosedje k komisijonelnemu ogledu na parceli št. 903 kat. obč. Sp. Hudinja. Costa bi pač najbolje storil, ko bi preselil svoje blažene dišave v rajh. Mi Slovenci imamo tudi že svojih tovarn za milo dovolj.

a Katol. polit. društvo za celjski okraj nameravajo klerikalci ustanoviti dne 13. dec. v Celju.

a Zahvala. Gg. Ivan Karnjevšek in jur. Zepič sta darovala „klubu napr. slov. akademikov“ vrsto za ljudske knjižnice pripravnih knjig, za kar jima odbor tem potom izreka najprisrčnejšo zahvalo.

a Agent za „Untersteir. Volkszeitung“. „Vahtarica“ pripoveduje, da se je te dni nastanil v nekem celjskem hotelu agent za „Untersteir. Volkszeitung“, ki je nabiral po mestu naročnike za list. Končno se je pa agent odpeljal in pozabil plačati v hotelu račun.

a Lončarska obrt je na prodaj v lepem trgu na Spodnjem Štajerskem. Sedanji lastnik je Slovenec in si želi Slovenca - naslednika.

a Pranje po zimi. Po zimi se ne sme takoj lotiti pranja, ko se pride iz tople sobe na svež zrak. Ako je koža spokala, se je ne sme prevečkrat umivati; tudi je bolje drgnjenje opustiti. Pač pa je dobro obraz obrubati z moko, ako je koža na njem spokana; to čuva pred mrzom in obvaruje pred skeletjem. Dobro je pa ranjena mesta namazati vsak večer z glicerinom.

a Nova ljudska šola v St. Jurju ob Južni žel. se slovesno otvori v pondeljek 6. t. m.

a Mladinska shoda Z. S. N. M. se vršita prihodnjo nedeljo v St. Petru v Savinski dolini in v Bočni pri Gornjemgradu.

a Iz Trbovelj. Kmečka zveza je sklenila na svojem zadnjem zborovanju v Trbovljah zvišati cene mleka od Novega leta naprej od 20 na 24 vin. Za povišanje je baje glasoval tudi zastopnik delavstva g. Župan.

a Pivola. Te dni so pokopali lovca Zajhterja od Hauzenpaha. Sedel je na

stopnicah pred hišo in imel puško prislonjeno k sebi. Ta je bila nabita in se je speljala po stopnicah navzdol. Lovec v naglici zgrabi za petelina, puška se sproži in zadene nesrečneža v zgornje stegno in v križ. Po operaciji je umrl v bolnišnici.

a Potrpežljivi Šmarjani vljudno vprašajo, kako dolgo še bo imel znani rovar proti stavbi dekliške šole v Šmarji za Pepeta šmarski okrajni šolski svet, najbolj pa njegovega predsednika? Je že čas, da se z njim resno postopa. Čuditi se je toliki obzirnosti.

d V Šmarju pri Jelšah se kani še to zimo ustanoviti kurz za čipkarstvo. Kolikor je nam znano, je na Slovenskem Štajerskem to prvi poizkus usposobljenja kmečkoga ženstva v tej panogi domače industrije, ki je po drugod vir bogatih dohodkov. Župan Ferlin: si bo stekel zasluge, če pričeto to delo smotreno dovrši.

a Hočko Pohorje. V krajni šolski svet je izvoljen za načelnika Franc Falež, za podnačelnika Franc Leber.

a Gornje Hoče. Krojač Kisovar je prestopil k protestantizmu baje zaradi neke ženitve.

a V Razvanju sta učitelj Legat in po svoji volji župan Pukl s pomočjo mariborskih purgarjev osnovala podružnico „Südmark“. Čujemo, da hoče Pukl s pomočjo „Südmarke“ rešiti svojega sina Franca gospodarskega poloma. Ali res?

a Iz Gradeca nam piše slov. delavec: Vsa čast in hvala tehniku gosp. Franu Fischerju iz akademičnega društva „Tabor“ v Gradcu za trud in požrtvovalnost katero nam je skazal pri predavanju o zrakoplovstvu v našem društvu „Domovina“. Enaka hvala tudi tovarišu Andreju Osetu, predsedniku Z. S. N. M. kateri nam je zelo lepo govoril o nalogi in ciljih nove mladinske organizacije. Dne 8. grudna bode govorila v društvenih prostorih „Domovine“ tovarišica Rezika Vrečko, kako se naj dekleta organizirajo. Upamo mnogobrojne udeležbe ne samo od članov „Domovine“ ampak tudi od drugih graških Slovencev.

a Iz Gradeca. Dekliško družbo nameravajo ustanoviti graški klerikalci, ker v „Kresu“ menda s fanti preveč občujejo, seveda na verski podlagi. Ko se bode ta družba ustanovila, si naj Krščanska socialna zveza zopet 500 K pripravi, saj se gre za obmejne Slovence.

a Gosp. Dragotin Gustinčič, geom. in član akad. društva slov. agr. „Kras“ na Dunaju je dovršil študije kulturno-tehnične stroke dne 25. listopada t. l. in pomnožil pičlo številce slovenskih kulturnih inženirjev. Častitamo!

Kranjske novice.

o Čevljarska zadruga za ljubljansko okolico se bode ustanovila v Ljubljani. Predpriprave se prične dne 5. decembra.

o Škandal za škandalom. — Zadruga kranjskih gostilničarjev je priredila v hotelu Tivoli pri Ljubljani 4 tedenski kuharski tečaj in je za krog 30 Slovencev, ki obiskujejo tečaj, najela Nemko Reisenauer kot učiteljico. Ta pa ne razume nobene slovenske besede. Ker ste tudi dve slovenski učiteljici absolvirali na Dunaju strokovni tečaj istočasno z Reisenauerjevo, je tako ravnanje Zadruga res škandalozno. — Kaki možje imajo tam neki glavno besedo? —

o Za slovensko bogoslužje se zavzema prav, prav rahlo tudi ljubljanski „Slovenec“, ki pa kar na početku svojega milega dopisa pripominja, da pride od popolnoma „katoliške“ strani in od človeka „Slovenčevih“ nazorov. S tem hoče kajpada že kar na

prej odkloniti vsak sum, da bi njemu bilo kaj na tem, če nemški Nagl in laški Pij odzvameta Slovanom njihovo tisočletno svetinjo.

o Nesreča v premogokopu. — V Zagorju sta včeraj v jutro v Maksovem rovu trčila dva bencin-motorja, katerih eden je močno poškodoval vodjo Kuharja. Celi predpoldan se ni moglo premoga izvažati a to vse radi nepredvidnosti osebja, ki ni tako dolgo čakalo, da bi bil eden motor iz rova.

Koroške novice.

v Od vojakov je pobegnil leta 1887 v Gradcu rojeni Eduard Fino, ki je služil pri 4. domobranskem polku v Celovcu. Pokradel je bil več kaj, med drugim tudi civilno obleko in 26. nov. ga je vzela noč. Do sedaj še ni za njim nič sledu.

v Narodni dom v Grebinju je še vedno zaprt, ker nemški oskrbnik barona Helldorfa trdi, da ni dovoljeno, da bi se v njem že sedaj poslovalo. Če so nerednosti res take, da ne smejo Slovenci rabiti gostilne v Narodnem domu, potem velja isto vendar tudi za Helldorfovo gostilno v Grebinju in za ono „Pri Jureju“, ki tudi nimata koncesije, prva že več let ne. Teh dvojnih mer že mora biti konec!

v Deželni šolski svet koroški pogodi vedno pravo, kadar se gre proti Slovincem. Prošnjo, da bi se uvedel na šoli v Blatu slovenski učni jezik, je šolski svet, ki mu je prva skrb ljudska izobrazba, odbil.

Primorske novice.

v Goriski Slovenci so sklenili pozvati Italijane, da sklenejo zakon, ki bi onemogočil nemški učni jezik na Goriškem. Ta sklep bi bil bolj upravičen, ko sklep nižjeavstrijskih Nemcev in je tudi popolnoma pravilen. Sedaj imajo Nemci šole za — Slovence in Italijane.

v Za deželnega glavarja na Goriškem je zopet imenovan pl. Pajer, a njegov namestnik je Gregorčič. Napredni Slovenci bodo uprizorili protestno gibanje proti temu imenovanju.

Molite za duhovnike! Tržaškemu škofu Naglu manjka duhovnikov, vsled česar je napisal neko molitev v 4 jezikih (nemški je že baje tudi primorski deželni jezik), s katero bi naj verniki prosili za več in boljših duhovnikov. Da bi se ljudje molitve bolj posluževali, je obljubil 50 dni odpustkov — netto.

v Radi ljubosumnosti je streljal 27 let stari pekovski pomočnik Peter Strauß pri Št. Jakobu v Trstu na svojo, še le kratko poročeno mlado ženo. Ženo je smrtonovarno ranil, sebe je pa usmrtil.

v Odlitovanje. Cesar je podelil dvornemu svetniku dr. Petru vitezu Rešetarju, ki stoji kot svetnik pri morški oblasti v 5. čin. raz., viteški križec Leopoldovega reda.

o Na Schillerjev praznik so nabrali Nemci na Primorskem (v Šklednju in Trstu) 2038 kron.

P. Anzelm Murn zaradi častikraje obsojen na 6. tednov zapora. Urednik „Straže“ Cencič obsojen.

Včeraj se je vršila pred mariborsko poroto razprava, ki bode v političnem življenju Sp. Štajerske zgodovinskega pomena. Tožil je nadučitelj Radoslav Knaflič iz Gorice pri Mozirju frančiškana p. Anzelma Murna in urednika „Straže“ Viktorja Cenciča, nadalje je pa tožil Amand Graner, tajnik okrajnega zastopa v Šmarju pri Jelšah, župnika Frana Gomilšeka v Št. Petru na Medvedovem selu in Frana Rakoviča, urednika „Sl. Gosp.“. Obe razpravi ste se vršili pred isto porotno klopjo. P. Anzelma Murna in Viktorja Cenciča je zastopal kranjski deželni posl. in de-

želni odbornik, odvetnik dr. Pegan, F. Rakoviča odvetnik dr. Ivan Glaser, Radoslava Knafliča pa dr. Vek. Kukovec odvetnik iz Celja. Razprava je trajala od pol devete ure zjutraj do ene popoldne in se je nadaljevala od četrte ure pop. do 11 ure ponoči. Zaslišanih je bilo 30 prič. P. Anzelm Murn je razžalil Radoslava Knafliča z lastnoročno podpisanim in z njegovim imenom v „Straži“ objavljenim člankom z dne 30. aprila 1909, kjer govori o „prokletem podpihovalcu in dvojezičniku“ ter očita Knafliču, da je bogaboječ v tem smislu, da se Boga ogiblje, kolikor se da in da je storil veliko neumnost. Urednik „Straže“ Viktor Cencič je ta članek objavil. Amand Graner je pa tožil župnika Gomilšeka, da ga je razžalil z dopisom v „Slov. Gosp.“, v katerem Granerju očita, da se je dal o priliki volitv v meseca maja pri Sv. Petru na Medvedovem selu imenovati od kmečkega človeka „prokletega smrkovca“, da je pa te besede akoravno jih je slišal, mirno vtaknil v žep, ne da bi se le pobrigal, da bi rešil svojo čast in dobil zadoščenje.

Fran Rakovič je pa ta žaljiv članek v „Slov. Gospodarju“ objavil. — Glede Franca Gomilšeka se je obtožba umaknila še le v zadnjih dneh, ker je naenkrat skesano priznal, da ne more nastopiti dokaza resnice, kakor se je prej bahal. Franc Gomilšek se je vrgel na tajeenje, da ni pisal in ga je za to Amand Graner izpustil od obtožbe. — Pač pa je stal pred poroto sokrivec Franc Rakovič, kot urednik „Sl. Gospodarja“. Ker je ta predložil spričevalo dr. Turšiča, da je ležal ob času objavljenja članka bolan v postelji, je Amand Graner včeraj pri obravnavi v pozni uri, ko so bili porotniki že skrajno utrujeni, prizanesel Fran Rakoviču vtoliko, da je privolil, naj se razprava dokonča pred okrajno sodnijo ne zaradi pregreška zoper varnost časti, ampak samo zaradi prestopka zanemarjenja uredniške dolžne paznosti ter da bode Fran Rakovič tozadevno kaznovan pred okrajno sodnijo.

Zelo burna in velezanimiva je pa bila gori imenovana razprava zoper p. Anzelma Murna iz Nazarja in zoper urednika Cenciča. P. Anzelm Murn ni imel poguma priu pred sodnijo, akoravno se je nahajal v Mariboru in tudi ni imel poguma pripoznati, da je hotel z žaljivim člankom zadeti le nadučitelja Knafliča, ampak je nastopil dokaz po treh krščansko-socialnih mladeničih, da je hotel žaliti župana Paznika. To stališče je bilo za patra Anzelma Murna praktično, ker je že davno pretekla šesttedenska doba, v kateri bi bil mogel župan Paznik iz Kokarij sam p. Anzelma Murna tožiti zaradi žaljivega članka. Porotniki se na ta jalov in očividno umetno izmišljen izgovor niti ozirali niso in so soglasno spoznali, da je p. Anzelm Murn naperil svoj žaljiv članek le zoper Rad. Knafliča, katerega sicer ni po imenu imenoval, pač sa z znaki, ki se tičejo le Rad. Knafliča. — Veliko ogorčenje je vzbudilo med porotniki, ko je Knafličev zastopnik dr. Kukovec jasno z listinami dokazal, da je Knaflič, predno je bil žaljiv članek v „Straži“ objavljen, vposlal uredništvu „Slov. Gospodarja“ in „Straže“ svarilo, naj nikar ne objavijo zoper Knafliča in Praznika kakega žaljivega članka, ker bi prišlo sicer do tožbe. Akoravno je dr. Pegan zagovarjal svoji žrtvi, češ, da je dotično pismo neopravičeno prejel in odprl ter vničil državni poslanec dr. Korošec, vendar se porotniki s tem niso dali potolažiti, kar je samoobsebi razumljivo.

Značilno je za klerikalno stranko, da je zagovornik dr. Pegan sam priznal, da je prišel p. Anzelm Murn v Ljubljano h klerikalcem za nauk vprašati, ali naj da zadoščenje ali ne in da so mu ti gospodje svetovali, naj se da rajši tožiti, kakor bi dal nadučitelju Knafliču nedolžno zadoščenje za krute žalitve. Baš to dejstvo je včeraj pred ljudsko sodnijo klerikalno stranko globoko pokopalo. Tudi klerikalni porotniki, katerih ni manjkalo, so se pridružili z ozirom na vse to krivdoreku p. Anzelma Murna, tako da je bil soglasno obsojen. Namesto da bi podal žaljivec žaljenemu nadučitelju vsaj v zadnjem hipu dostojno zadoščenje, je nastopil celo obširen dokaz z okoli 30 pričami, češ, da je to res, kar se je o Rad. Knafliču pisalo. Privlekle so se pred sodnijo priče, po večini župniki,

ki bi naj potrdile, da je Knaflič prepirljiv človek, brezverec in neumnež. Dokaz resnice se je pa žalostno ponesrečil, kajti glede prič, katere so bile ponudene o tem, da se je Knaflič z njimi prepiral, je Knaflič po svojem zastopniku dr. Kukovcu sijajno dokazal, da so ravno one bile prepira krive in da so Knafliča ovajale oblastim ter mu tam ugled izpodkopavale, da so pa ravno te priče, ko jih je Knaflič zaradi krivičnih dolžitev pred sodnijo tiral, morale tamkaj za odpusčenje prositi in mu dati častne izjave, katere je Knaflič skrbno shranil, da jih je mogel včeraj porotni sodnji v dokaz svoje nedolžnosti predložiti.

Knaflič je nasprotno izkazal, da je užival med ljudstvom toliko spoštovanja, da se ga je izvolilo častnim občanom občine Jurklošter in ga mu je znani župnik Mlečnik pri Rečici izdal sijajno spričevalo, da deluje v šoli in izven šole ne le v narodnem, ampak celo v verskem duhu.

Naravnost uničevalen je bil za klerikalce dokaz, da je Knaflič pristopil celo k cerkveni družbi za stavbo cerkve v Rajhenburgu in plačal letni prispevek leta 1908. Knafliča so dolžili tudi nenravnih dejanj v zasebnem življenju, v katerem oziru so pa zaslišane priče z ogorčenjem potrdile, da je vse to le laž in zavijanje. Zelo sta si škodovala obtoženca s tem, da je posegel zagovornik dr. Pegan celo v rodbinsko življenje Rad. Knafliča, da bi ga očrnil. Zastopnik obtožbe dr. Kukovec je to nedopustno postopanje z vso ostroostjo zavrnil ter se mu je pridružil tudi sodni dvor, ki je odklonil zadevni predlog dr. Pegana kot nedopusten.

Še večje vznemirjenje pri občinstvu, katerega je bila porotna dvorana natlačeno polna, je vzbudilo dejstvo, da se je p. Anzelm Murnu z listinami dokazalo, da ga je po izidu žaljivega članka Knaflič prijateljsko pozval, naj žalitve popravi in prakličče, ker mu potem odpusti. Za zagovornika končno razumljivo, za slovenskega politika in poslance pa naravnost sramotno in nečastno je bilo, da je dr. Pegan kot zagovornik skušil spraviti po večini nemške porotnike s tem na svojo stran in doseči pri njih milost, da je skušil dokazati, kako je Knaflič deloval na to, naj se nemški oskrbnik Žolnir na gornjegraški škofovi graščini namesti s Slovincem.

Enako sramotno je bilo, ko je deloval dr. Pegan z izmišljotino, da je bil Rad. Knaflič imenovan častnim občanom občine Jurklošter ne zaradi svojih zaslug, ampak zato, da bi slovenska narodna občina Jurklošter s tem demonstriala proti Knafličevemu nasprotniku in nasprotniku občine župniku Časla pri Sv. Lenartu, katerega so imeli ljudje baje takrat za nemškutarja. Vse to je popolnoma izmišljeno, ker se še nikdar ni slišalo, da bi bil župnik Časl na nemški strani, ampak je imel ravno take boje z Nemci, kakor tudi Rad. Knaflič. Toda porotniki tudi na te limanice niso šli in niso hoteli vstreti klerikalnemu manevru, da bi se izkazalo Knafliča kot sovražnika nemštva in vlade in da bi se iz tega vzroka obtoženca p. Anzelma Murna in urednika Cenciča pomilostilo. Na porotnike je bilo stavljenih 15 vprašanj, izmed katerih so bila glede p. Anzelma Murna potrjena 3 glavna, glede Viktorja Cenciča pa eno event. vprašanje. Soglasno so porotniki izrekli, da sta obtoženca p. Anzelm Murn in urednik Cencič izpostavila nadučitelja Knafliča javnemu zasmehovanju ter so izrekli tudi z 11 proti 1 glasu, da se obtožencema ni posrečil dokaz resnice.

Viktorja Cenciča so porotniki sodili nekoliko bolj milostno, ker se je izgovarjal, da se je zanašal na podpis p. Anzelma Murna in da zaradi tega članka ni prebral, ampak ga oddal takoj v tiskarno. Na podlagi tega izida zastopnik Rad. Knafliča ni stavil glede visokosti kazni nikakega ostrega predloga, ampak je izjavil, da določitev kazni prepušča popolnoma sodnikom, ker sam kot Slovenec bridko obžaluje da je moralo priti do te obsodbe, kar je pa bilo neizogibno, ker se razžaljenemu nadučitelju niti v zadnjem trenutku ni hotelo dati niti najmanjše kake primerne častne izjave, da bi mogel od obtožbe odstopiti. Sodni dvor je po daljšem posvetovanju razglasil obsodbo s katero je bil p. Anzelm Murn obsojen zaradi pregreška zoper

varnost časti na 6 tednov postreženega zapora, Viktor Cencič pa zaradi zanemarjanja dolžne uredniške paznosti na 40 K globe. Tako se je včeraj v sodni dvorani slovesno obsodilo obrekovanje klerikalnega časopisja, kar bi naj bilo vsaj za prihodnje svarilo, naj dr. Korošec opusti zloglasno obrt krasti dobro ime vsem količkaj pomenljivim in poštenim ljudem napredne stranke na Spodnjem Štajerskem. O. Anzelm Murn je sicer prišel tokrat v Maribor, ker se ni mogel odtegniti zaradi tozadevnega pravočasnega predloga obtožiteljevega zastopnika, vendar pa k razpravi ni hotel priti in se je skrtil, akoravno je ob 5. uri popoldne dobil od sodnega dvora poziv, naj pride osebno pred poroto.

Slovanski zapiski.

o Poljski kongres v Zedinjenih državah. Poljska narodna liga v ameriških Zedinjenih državah, ki je izmed največjih poljskih organizacij, name-rava prirediti prihodnje leto meseca maja velik poljski kongres v Washingtonu. —

o Ruska politika. — Ruski car je odobril sklep, da se uvede nemščina v baltskih provincah v šole. To so sardovi neumne ruske politike in carjevega duševnega in krvnega sorodstva z Nemčijo. Za Poljake pa imajo Rusi drago pravico.

o Nemci na Moravskem in Šleziji. V popolnoma čeških okrajih Moravske je bilo v letih 1896—1900 med 1000 prebivalci 347 porodov, v popolnoma nemških krajih pa v istem času samo 337 porodov. — V Šleziji je bilo v popolnoma poljskih krajih 449, v čeških 323 in v nemških pokrajinah pa samo 321 porodov med 1000 prebivalci. — V Šleziji so se Poljaki pomnožili za 144, Čehi 166, Nemci samo za 55 duš pri 1000 prebivalcih. To nam je nov dokaz, da je kljub nemški gonji slovenski živelj mnogo žilavejši kot nemški in da ga ne bo še kmalu konec.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Včerajsnji sklep Slovanske jednote. Češki komentarji.

d Praga, 2. dec. Češki listi pravijo v svojih komentarjih o včerašnjem sklepu Slovanske jednote, da odgovarja ta korak mišljenja pretežnega dela češkega volilstva, katero hoče imeti parlament ohranjen, da na parlamentarnih tleh izvojuje končno zmago nad Bienenrhom in njegovim sistemom. „Nar. Listy“ potrjujejo v dopisu iz poslanskih krogov vest, da si je pridržala Slov. jednota za drugo čitanje proračuna prosto roko.

d Praga, 2. dec. „Den“ pravi, da je včerajsnji sklep Slovanske jednote iznenadil zlasti Nemce, kateri bi se radi parlamenta znebili in bi dosti raje videli, ako bi Slovanska jednota s kakim intransigentnim sklepom izzvala njegovo odgodenje. Odločilno je bilo za sklep Slovanske jednote to, da se je hotelo dati Poljakom priliko za dosego demisije sedanega kabineta; ne sme se pa sklepa Slov. jednote smatrati za popuščanje napram vladi in nemškim strankam.

Državni zbor.

d Dunaj, 2. dec. Zbornica je odklonila najnost predlogov o manjšinskem šolstvu. Sedaj se razpravlja o 2 najnih predlogih čeških radikalcev.

Wekerle zopet na Dunaju.

d Budimpešta, 2. dec. Ogrski brzoj. biro poroča, da je danes sprejel cesar ministerskega predsednika Wekerla zopet v audijenci. Popoldne se vnae Wekerle v Budimpešto.

Neobvezni dogovori na Dunaju.

a Praga, 2. dec. Češki listi poročajo, da je poslanec Glombinjski sprožil misel neobveznih dogovorov med

vedji Čehov, Nemcev in Poljakov o nadaljnem razvoju političnega položaja. Zastopniki vlade bi ne bili navzoči.

Angleško delavstvo proti lordom.

a London. 2. dec. Odbor delavske stranke je sklenil resolucijo, v kateri se pravi, da je postopanje lordov v proračunski zadevi nevarno za narodovo svobodo in da je nujno potrebno, da se gosposka zbornica na Angleškem popolnoma odpravi.

Japonska vojska v Koreji.

a Petrograd. 2. dec. Vsled vstaje v Koreji so odredili Japonci mobilizacijo 16 bataljonov, ki so že odšli v Korejo. Za poveljnika teh čet je imenovan general Kuroki. Odtod izvirajo tudi vznemirljive vesti o eventualni vojni na daljnem Vztoku.

Cijankati tudi v francoski armadi.

o Pariz. 2. dec. Zaradi zastrupljenega poskusa zaprti podčastnik pravi, da si je hotel samo dovoliti šalo (!) s tovariši; pogubnih posledic cijankalija da ni poznal in da je bil vsled njih prestrašen. Celega rezultata preiskave še ni, ker se ne ve, odkod je mož dobil cijankali.

Avstrijski vodljivi zrakoplov.

o Fišamend. 2. dec. — Današnji vzlet „Parsevala“ do višine 1.000 m je moral izostati vsled snaženja motorja po včerajšnji vporabi in ker vleče neugoden veter.

Tržne cene.

1. decembra.

Dunaj. Poljedelska borza: Vsa trdna poročila iz inozemskih borz so bila paralizirana po milem vremenu in prišlo je samo do malega prometa, ker je konzum ostal v rezervi.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 35 $\frac{1}{2}$ do K 36 $\frac{1}{2}$, za juli-avgust K 35 $\frac{3}{4}$ do K 36 $\frac{3}{8}$. Tendenco: uporna.

Sladkor, Praga. Surovi sladkor prompt K 29'25, nova kampanja kron 25'15. — Tendenco: mirna. Vreme: kalno in milo.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke do 144 vin. mlade težke 153 do 155 vin., mlade, srednje 153 do 155 v, mlade, lahke 145—149 vin. zaloga 23.103 komadov. Prignano 98 komadov, odgnano 116. Ostalo torej 23.085 komadov. Tendenco: mirna.

Budimpešta. Pšenica za april K 13'74, pšenica za oktober K 13'50, rž za april 9'96, oves za april 9'90, kornuza za maj 8'86, ogrščica za avgust 13'35: Tendenco: trudna, promet neznamen. Ponude zmerne, efektivna pšenica 5. vin. nižja, drugo mirneje. Veselje kupiti tudi malo. — Vreme: oblačno.

Darujte za Nar. sklad!

Po svetu.

v Nesrečna ljubezen. V neki vasi blizu Sorrenta je bilo neko lepo 18 let staro dekletko smrtno zaljubljeno v mladega kap'ana. Sedaj so jo našli doma na postelji zastrupljeno; vzela je sublimat. Še dan poprej, ko se je zastrupila, so jo videli z njim govoriti.

v Berlin-Petrograd. Nemška in ruska vlada se pogajata, da bi se napravila direktna zveza med Berlinom in Petrogradom. Rusija upa, da bo do te najdalja linija, ki meri 1700 kil. že kmalu predana prometu.

v Japonska ladija se je potopila pri Simonoseki radi viharne burje; 25. ljudij je poginilo.

a 130 let stara žena umrla na otoku Luzon v okraju Sexmoan. Estanislava Magat, tako se piše, je imela 14 otrok, od katerih jih še 6 živi. Unukov je imela 93 in tudi teh je že 53 umrlo. Od 162 praunukov jih živi samo še 77 in celo od 4 prapraunukov sta že dva umrla. Vsega skupaj zapusti ta žena 273 potomcev.

a Velikomesna beda. Kaka beda vlada na Dunaju, pričajo neovrgljivo številke iz statistike, ki kaže, koliko ljudi se je že poslužilo grelnih sob od 15. do 25. novembra, to je v prvih desetih dneh, odkar so odprte. Prišlo se je v omenjeni dobi 140.372 ljudi gret, med njimi 84.284 otrok. Vsem tem se je podelilo juhe in kruha. Po noči je obiskalo vseh šest sob 5158 oseb; od teh jih je policija prignala 435. Zadnje dni, ko je mraz nekoliko bolj pritisnil, je bil obisk posebno velik.

v Čudne ženske. Neki jezuit iz Italije je v Fenice-gledališču na Reki predaval. Ko je prišel iz gledališča, mu je kakih 50 žensk izpreglo konje in ga potegnilo do njegovega stanovanja. To je čisto italijanska manira.

v Pri pretepu težko ranjena. Nadporočnik Freibergerin neki ruski dijak sta se bila nekoliko sprla in nazadnje sta se šla v nek gozd pri Draždanih streljet. Oba sta zelo težko ranjena. Sedaj bodeta pač imela dosti!

Dramatična sodna obravnava. Dne 23. tm. se je vršila v Rimu pretresljiva obravnava. Pred sodiščem je stala neka Pavlina Bonomi, ki je svoj čas svojemu zaročniku Daniele Barchetta vrgla vitriola v obraz, da je popolnoma oslepel. On jo je mislil poročiti, a ko se je oddaljil iz Rima se je ona začela pajdašiti z drugimi moškimi, na kar jej je Barchetta rekel, da je ne mara več. To jo je tako razkačilo, da se je po otrokovem rojstvu grozovito maščevala. Barchetta je v sodni dvorani vzbudil splošno pomilovanje, le Bonomi ni pokazala, da bi se jej bil kaj smilil. Stala je objestno s koketnim klobukom in držala otroka na roki. Sodišče jo je obsodilo na 4 leta ječe.

v Jetniki hočejo gladovati v neki kijevski ječi. 40 političnih zločincev je zopet v disciplinarni preiskavi, ker baje niso hoteli vstati s svojih sedežev, ko je višji uradnik nadzoroval po ječi.

v Strašen zločin je izvršil v kraju Jariencoli v Kalabriji bivši duhovnik Franze. Umoril je svojo mlado ženo z noževimi bodljaji v trebuh, potem je pa ušel. Franze je 32 let star.

o Medicina pri vojaki. Prostack A. Makula, ki je še le letošnje jeseni začel uživati vojaško veselje, se je pred par tedni javil, da je bolen, a polkovnik zdravnik mu je povedal, da je zdrav in revež je moral kot simulant svojo službo opravljati. 14 dni za tem si je pa trdoglavi rekrut zopet zmisli, da bi bilo boljše, če bi človek prišel od vojakov in na lepem se je pri neki vaji zgrudil. Seveda so mu tudi sedaj povedali, da samo simulira. Ko je pa čez štiri dni zopet padel in ni sam od sebe vstal, so ga prisilili in vtaknili v — ječo. Rekrut Makula je pa začel še bolj simulirati, vlegel se je v jezi in umrl. — Ko so njegovo truplo pregledali, so našli, da je moral že dalje časa bolehati in da je umrl za trebušnim legarjem. — Tako ze je zgodilo po volji medicinskega učenjaka v Kašovi na Ogrskem.

o Pod Kordiljerami. Sedaj je predor, ki vodi iz Argentine v Chile prevrtan. Delavci argentinske in chilenske strani so se srečali na sredi predora in se veselili, da so prestali trudapolno delo v 3 kilometre dolgem predoru. — Večkrat so bili zadeli na mrzle in tople vire in vsakokrat je bila nevarnost, da bode rove voda napolnila.

o Zastrupljevalna afera v Pragi. Dne 4. novembra so zaprli v Pragi gostilničarko Kral in asistenta na preiskovalnici živil v Černovicah, dr. Kohna. Zazdelo se je bilo policiji, da sta oba sklenila, da spravita moža Kralove iz sveta in se vzameta. Ta sum je potrdil neki prašek, ki ga je Kohn iz Černovic poslal Kralovi v Prago. Ko se je namreč neko za Kralovo poste restante došlo pismo zamešalo med časnike, ga je neki naročnik odprl in ker se mu je zdela vsebina sumljiva, je naznanil zadevo policiji. Tako je prišlo spletkarstvo na dan. Sedaj je dognano, da je Kralova čisto tožila, da jo boli glava, nakar jej je dr. Kohn poslal bromkalija. Oba so izpustili iz zapora.

Zahvala.

Povodom izgube naše predrage mamice, gospe

Marije Dernjač roj. Toms
vdove šol. ravnateljice in učiteljice ročnih del

nam je došlo iz vseh krogov prijateljev in znancev drage pokojnice toliko izrazov sožalja, da nam je nemogoče se vsakemu posebej zadostno zahvaliti. Sprejmite tem potom našo najiskrenejšo zahvalo! — Posebno hvalo smo dolžni čast. duhovščini ter slavnemu učiteljskemu zboru tukajšne slov. šole, ki nas je podpiralo v teh težkih dnevih z vso požrtvovalnostjo, kakor tudi vsem drugim blagim, ki so dragi rajni lajšali trpljenje. Prost. gasilnemu društvu v Sevnici, ki se je spreveda korporativno udeležilo, našo iskreno zahvalo. Srčno zahvalo sploh vsem, ki so spremljali nepozabno nam mamico k zadnjemu počitku.

SEVNICA, dne 1. grudna 1909.

579 Rodbina Kokot.

v Gospa Steinhelova je šla v London, kjer se misli izobraziti za pevko, ker ima baje mnogo daru.

v Strašna surovost. Dne 29. nov. je bil storjen v vlaku, ki vozi iz Debrecina v Budimpešto, strašen zločin. V kupeju tretjega razreda je sedelo več delavcev in trije si niso bili oskrbeli vozni listkov. Ko je prišel na to konduktar Ladislav Erdős kontrolirat, so ga delavci prijeli, odprli vrata in ga vrgli iz dirjajočega vlaka. Nesrečni konduktar je prišel pod kolesa, ki so ga strašno razmesarila in pokvečila. Zločinci so že pod ključem.

Lep travnik

pet oralov velik tik ob državni cesti blizu Frama proda pod ugodnimi pogoji dr. R. Pipuš v Mariboru.

Založništvo Ig. pl. Kleinmayer &

Fed. Bamberg v Ljubljani.

Pravkar je izšlo v najinem založništvu:

Kapitan Marryat: Morski razbojnik

Iz angleščine prevel J. M.

Marryat je najznamenitnejši angleški opisovatelj mornarskega življenja in to prevod najboljšega Marryatovega romana.

8°, 224 strani. Broširan K 250,
vezan K 370.

Dobiva se v vseh boljših knjigarnah.

Proda ali tudi v najem se da

hiša (vila)

pri Ljubljani; v isti se nahaja dobro idoča trgovina ter jako ugoden kraj za prodajo vina na debelo. Odda se le spretnemu trgovcu. — Pojasnila daje J. Bevc, gostilničar v Ljubljani. 575 3-2

Sukna

in modno blago za obleke
priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno
v Humpolcu
na Češkem.

— Vzorci franke. —

Udobno urejena ter opremljena z naj-novejšimi pomožnimi stroji, z modernimi škrami in okraski se priporoča slav. občinstvu, korporacijam, društvom in uradom v izdelovanje vseh v svojo stroko spadajočih del od najpreprostejših do najfinejših izpeljav. — Vezanje knjig za privatnike, društva in korporacije se izvršuje v najkrajšem času. — Strogo solidno delo.

SVOJI K
SVOJIM!

ZVEZNA
KNJIGOVEZNICA

V CELJU

Schillerjeva cesta števil. 3.